Doğacak Alacağın Haczi

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay Hukuk Genel Kurulu	01.10.2025	Bozma

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2024/437	2025/590	İİK 78, İİK 85, İİK 88, İİK 89, İİK 106, HMK 371

ÖZET

Borçlunun ileride doğacak KDV iadesi alacağına İİK 78 müzekkeresiyle konulan haciz, İİK 88 anlamında taşınır haczi olup yalnız mevcut alacak için geçerlidir. Müstakbel alacak ancak İİK 89 haciz ihbarnamesiyle haczedilebildiğinden sıra cetvelinin iptali gerektiği belirtilerek direnme bozulmuştur.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/dogacak-alacagin-haczi-haciz-ihbarnamesi-hgk-2025-590/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

Hukuk Genel Kurulu 2024/437 E. , 2025/590 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ : Konya Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesi

SAYISI : 2023/1691 E., 2024/215 K.

ÖZEL DAİRE KARARI : Yargıtay 6. Hukuk Dairesinin 30.10.2023 tarihli ve

2022/5400 Esas ve 2023/3564 Karar sayılı BOZMA kararı

Taraflar arasında birleştirilerek görülen sıra cetveline itiraz davalarından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince asıl ve birleşen davaların reddine karar verilmiştir.

Kararın asıl davada davacı vekili, birleşen Konya 1. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/195 Esas sayılı dosyasında davacı vekili ve birleşen Konya 2. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/180 Esas sayılı dosyasında davacı borçlu vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesince, İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılmasına, yeniden hüküm kurulmak suretiyle birleşen Konya 2. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/180 Esas sayılı davanın aktif husumet yokluğundan usulden reddine, asıl ve diğer birleşen davaların esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararının, asıl davada davacı vekili, birleşen Konya 1. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/195 Esas sayılı dosyasında davacı vekili ve birleşen Konya 2. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/180 Esas sayılı dosyasında davacı borçlu vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 6. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, Bölge Adliye Mahkemesi tarafından Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

Direnme kararı asıl davada davacı vekili ile birleşen Konya 1. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/195 Esas sayılı dosyasında davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan inceleme sonucunda, temyiz dilekçelerinin kabulüne karar verildikten sonra Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan gündem ve dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. ASIL DAVA

1. Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin, mevcut icra dosyasında borçlu ... Mühendislik Dış Tic. İnş. Ltd. Şti'den alacaklı olduğunu, bu alacağı nedeniyle Konya 4. Noterliğinin 26.11.2019 tarihli temlik sözleşmesi ile borçlu şirketin KDV iadesi alacağından 250.000,00 TL'sini müvekkiline devrettiğini, alacak doğmadan temlik işlemi yapılabileceğini, ancak alacak doğmadan gönderilen haciz müzekkerelerinin dikkate alınamayacağını, noterden yapılan temlik sözleşmesinin vergi dairesine gönderildiğini, vergi dairesinin müvekkilinin alacağını sıra cetveli yapılmak üzere icra müdürlüğüne gönderdiğini, sıra cetvelini düzenleyen icra müdürlüğünün, temlik sözleşmesi yokmuş gibi hareket ederek sıra cetvelinde müvekkilinin alacağından bahsetmediğini, ilk temlik alacaklısı olarak müvekkilinin sıra cetvelinde birinci sırada yer alması gerekirken sıraya dahi konulmadığını ileri sürerek sıra cetvelinin müvekkilinin birinci sırada yer alacak şekilde yeniden düzenlenmesini talep etmiştir.

2. Davalı vekili cevap dilekçesinde; gönderilen haciz müzekkerelerinin 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun (İİK) 89. maddesi kapsamında değil aynı Kanun'un 78. maddesi uyarınca gönderildiğini, müvekkilinin alacaklısı olduğu icra dosyalarından gönderilen haciz müzekkereleri İİK'nın 78. maddesi kapsamında olduğundan borçlu şirketin doğacak alacaklarına haciz konulmasında yasal engel bulunmadığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

II. BİRLEŞEN DAVALAR

1. Konya 1. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/195 Esas sayılı dosyasında davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin, borçlu ... Mühendislik Dış Tic. İnş. Ltd. Şti'den alacaklı olduğunu, müvekkilinin bu alacağı nedeniyle Konya 9. Noterliğinin 24.01.2020 tarihli temlik sözleşmesi ile borçlunun Konya Vergi Dairesi Başkanlığı nezdinde bulunan KDV ödemelerinden doğan ve doğacak olan KDV iadesi alacağından 300.000,00 TL kısmını müvekkiline devrettiğini, temlik tarihi olan 24.01.2020 tarihi itibariyle borçlunun alacaklı sıfatının kalmadığını, icra müdürlüğünün müvekkiline ait 300.000,00 TL'yi borçlu şirkete aitmiş gibi sıra cetveline konu ettiğini, doğmamış bir alacak için yazılan müzekkerelerin dikkate alınarak sıra cetveli düzenlenmesinin yerinde olmadığını ileri sürerek sıra cetvelinin müvekkilinin alacağı karşılanmak suretiyle düzeltilmesini talep etmiştir.

2. Birleşen dosyada davalı vekili cevap dilekçesinde; müvekkili şirketin alacaklısı olduğu icra dosyalarından gönderilen haciz müzekkerelerinin İİK'nın 78. maddesi kapsamında olduğundan dolayı borçlu şirketin doğacak müstakbel alacaklarına haciz konulmasında engel bulunmadığını, bu nedenle müvekkili şirketin alacaklısı olduğu takip dosyalarından Konya İhtisas Vergi Dairesi Müdürlüğüne 10.07.2019 tarihinde borçlu şirketin KDV alacağına İİK'nın 78. maddesi kapsamında haciz müzekkeresi gönderildiğinden haciz işleminin geçerli olduğunu, sıra cetvelinin kanuna ve usule uygun olduğunu, diğer alacaklıların sıra cetvelinde olması düşünülse bile müvekkilinin haciz tarihinin, temlik alacaklılarının temlik tarihinden önceki tarihli olması sebebiyle temlik alacaklılarının sıra cetvelinde müvekkilinden önce olamayacağını belirterek davanın reddini savunmuştur.

3. Konya 1. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/191 Esas sayılı dosyasında davacı vekili dava dilekçesinde; düzenlenen sıra cetveline göre, ilk beş sırada bulunan takip dosyalarına ödeme yapıldıktan sonra geri kalan 181.063,51 TL'nin altıncı sırada bulunduğu iddia edilen karşı tarafa ödenmesine karar verildiğini, müvekkilinin alacaklı olduğu icra dosyası için haciz tarihinin 14.07.2019 olarak belirtildiğini ve yedinci sıraya konulduğunu, 10.07.2019 tarihli dilekçe ile ilgili vergi dairesine müzekkere yazılarak vergi iadesi başta olmak üzere tüm hak ve alacaklarına haciz konulmasının talep edildiğini, 10.07.2019 tarihili haciz müzekkeresi dikkate alındığında haciz tarihinin, karşı tarafın ilk altı sırada bulunan dosyalarının haciz tarihleri ile aynı olduğunun görüleceğini, 10.07.2019 tarihli haciz müzekkeresinin kabul görmemesi hâlinde dahi aynı icra dosyası kapsamında 11.07.2019 tarihli dilekçe ile Konya Vergi Dairesi Başkanlığı İhtisas Vergi Dairesi Müdürlüğüne müzekkere yazılarak vergi iadesi başta olmak üzere tüm hak ve alacaklarına haciz konulmasını talep ettiklerini ileri sürerek sıra cetvelinin iptaline, sıra cetvelindeki yanlışlığın düzeltilmesine ve davalıya düşen paydan öncelikle müvekkilinin alacağının ödenmesine karar verilmesini talep etmiştir.

4. Birleşen dosyada davalı vekili cevap dilekçesinde; müvekkili şirketin alacaklısı olduğu icra dosyalarından gönderilen haciz müzekkerelerinin İİK'nın 78. maddesi kapsamında olduğundan dolayı borçlu şirketin doğacak müstakbel alacaklarına haciz konulmasında engel bulunmadığını, bu nedenle müvekkili şirketin alacaklısı olduğu takip dosyalarından Konya İhtisas Vergi Dairesi Müdürlüğüne 10.07.2019 tarihinde borçlu şirketin KDV alacağına İİK'nın 78. maddesi kapsamında haciz müzekkeresi gönderildiğinden haciz işleminin geçerli olduğunu, sıra cetvelinin kanuna ve usule uygun olduğunu, diğer alacaklıların sıra cetvelinde olması düşünülse bile müvekkilinin haciz tarihinin, temlik alacaklılarının temlik tarihinden önceki tarihli olması sebebiyle temlik alacaklılarının sıra cetvelinde müvekkilinden önce olamayacağını belirterek davanın reddini savunmuştur.

5. Konya 4. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/182 Esas sayılı dosyasında davacı vekili dava dilekçesinde; düzenlenen sıra cetveline göre ilk beş sırada bulunan takip dosyalarına ödeme yapıldıktan sonra geri kalan 181.063,51 TL'nin altıncı sırada bulunduğu iddia edilen karşı tarafa ödenmesine karar verildiğini, müvekkilinin alacaklı olduğu icra dosyasında 29.06.2019 tarihli dilekçe ile ilgili vergi dairesine müzekkere yazılarak vergi iadesi başta olmak üzere tüm hak ve alacaklarına haciz konulmasının talep edildiğini, 29.06.2019 tarihli haciz müzekkereleri dikkate alındığında müvekkilinin dosya alacağının sıra cetvelinde birinci sırada olması gerektiğini, 29.06.2019 tarihli haciz müzekkeresinin kabul görmemesi hâlinde dahi aynı icra dosyası

kapsamında 11.07.2019 tarihli dilekçe ile Konya Vergi Dairesi Başkanlığı İhtisas Vergi Dairesi Müdürlüğüne müzekkere yazılarak vergi iadesi başta olmak üzere tüm hak ve alacaklarına haciz konulmasını talep etmeleri karşısında on yedinci sırada olmayacaklarının açık olduğunu ileri sürerek sıra cetvelinin iptaline, sıra cetvelindeki yanlışlığın düzeltilmesine ve davalıya düşen paydan öncelikle müvekkilinin alacağının ödenmesine karar verilmesini talep etmiştir.

6. Birleşen dosyada davalı vekili cevap dilekçesinde; müvekkili şirketin alacaklısı olduğu icra dosyalarından gönderilen haciz müzekkerelerinin İİK'nın 78. maddesi kapsamında olduğundan dolayı borçlu şirketin doğacak müstakbel alacaklarına haciz konulmasında engel bulunmadığını, bu nedenle müvekkili şirketin alacaklısı olduğu takip dosyalarından Konya İhtisas Vergi Dairesi Müdürlüğüne 10.07.2019 tarihinde borçlu şirketin KDV alacağına İİK'nın 78. maddesi kapsamında haciz müzekkeresi gönderildiğinden dolayı haciz işleminin geçerli olduğunu, sıra cetvelinin kanuna ve usule uygun olduğunu, diğer alacaklıların sıra cetvelinde olması düşünülse bile müvekkilinin haciz tarihinin, temlik alacaklılarının temlik tarihinden önceki tarihli olması sebebiyle temlik alacaklılarının sıra cetvelinde müvekkilinden önce olamayacağını belirterek davanın reddini savunmuştur.

7. Konya 6. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/178 Esas sayılı dosyasında davacı vekili dava dilekçesinde; borçluya ait KDV iadesi alacağından bakiye kalan miktar üzerine düzenlenen sıra cetvelinde, 11.01.2020 tarihli temliknameye rağmen müvekkilinin sıra cetveline dahil edilmemesine karar verildiğini, sıra cetveli ve derece kararının yetkisiz icra müdürlüğü tarafından yapıldığını, müvekkilinin temlik tarihi itibariyle icra müdürlüğünün belirlemiş olduğu sıradan daha önceki sırada bulunması gerektiğini ileri sürerek sıra cetvelinin öncelikle yetkisiz icra müdürlüğü tarafından yapılması nedeniyle iptaline, bunun mümkün olmaması hâlinde ise müvekkilinin alacağının kabulü ile sıra cetveline dahil edilmeleri hususunda icra müdürlüğüne talimat verilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

8. Birleşen dosyada davalılar vekilleri cevap dilekçelerinde; davanın reddini savunmuşlardır.

9. Konya 5. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/180 Esas sayılı dosyasında davacı vekili dava dilekçesinde, müvekkilinin borçlu aleyhine başlattığı Konya 2. İcra Müdürlüğünün 2019/13950 Esas sayılı dosyasında takibin 13.02.2020 tarihinde kesinleştiğini, Konya Vergi Dairesinin tahakkuk eden alacağına da ilk sıradan bu dosyadan haciz konulduğunu, buna rağmen sıra cetveline göre alacağın on ikinci sıraya yerleştirildiğini, ilk sırada yer alan Konya 4. İcra Müdürlüğünün 2019/4002 Esas sayılı dosyasında, haciz müzekkeresi ile haciz konulduğu sırada henüz haczi kabil bir para olmadığı yönünde cevap geldiğini, vergi dairesine müzekkere yazılarak hacze konu paranın ne zaman haczedilebilir hâle geldiği hususunun tarih itibariyle sorulması ve ardından hukuki niteliğe haiz olan hacizler arasında sıra cetveli yapılması gerekirken doğrudan sıra cetveli düzenlemesinin hatalı olduğunu ileri sürerek sıra cetvelinin iptaline, yeniden düzenlenecek sıra cetvelinde müvekkilinin birinci sırada yer almasına karar verilmesini talep etmiştir.

10. Birleşen dosyada davalılar vekilleri cevap dilekçelerinde; davanın reddini savunmuşlardır.

11. Konya 2. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/180 Esas sayılı dosyasında davacı vekili dava dilekçesinde, müvekkili firmanın borçlarını kapatmak amacıyla KDV iadesi alacağını alacaklılara

temlik yoluyla devrettiğini, dava konusu sıra cetvelinde de görüleceği üzere bazı icra dosyalarından KDV iadesinin haczi için ilgili vergi dairesine haciz müzekkeresi/haciz ihbarnamesi gönderildiğini, ancak gönderilen haciz yazılarının tamamının KDV iadesi alacağının doğumundan önce olduğunu, borçlunun üçüncü şahıs nezdindeki mevcut ve bilinen hak ve alacakları üzerine haciz uygulanabileceğini, doğacak hak ve alacaklar üzerine haczin mümkün olmadığını, bununla birlikte noterden yapılan temlik sözleşmelerinin vergi dairesine gönderildiğini ancak vergi dairesinin haciz koymadığını açıkça belirttiği icra dosyalarından gelen haciz yazılarını ve temlikleri sıra cetveli yapmak üzere Konya 4. İcra Müdürlüğünün 2019/4002 Esas sayılı dosyasına gönderdiğini, sıra cetvelini düzenleyen icra müdürlüğünce temlik sözleşmeleri yokmuş gibi hareket edilerek yalnızca icra dosyalarına ilişkin bir sıra cetveli düzenlendiğini, sıra cetvelindeki hacizlerin geçerli olmadığını ileri sürerek sıra cetvelinin iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

12. Birleşen dosyada davalılar vekilleri cevap dilekçelerinde, davanın reddini savunmuşlardır.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin 16.06.2022 tarihli ve 2020/174 Esas, 2022/288 Karar sayılı kararı ile; İİK'nın 89. maddesi uyarınca yapılan hacizlerde haciz için ihtarnamenin gönderildiği yerde doğmuş bir alacağın bulunması gerektiği, İİK'nın 78. maddesinde ise doğmuş veya ileride doğması muhtemel bir alacak için müzekkere gönderilebileceği, davaya konu dosyaların incelemesinde, belirlendiği gibi para isabet eden dosyalarda İİK'nın 89. maddesine göre değil müzekkere yazılmak suretiyle haczin icrası istenilmiş olup yapılan bu işlemin doğru olduğu, sıra cetvelinde kendilerine para isabet eden dosyaların haricinde sıra cetveline alınmadıklarına dair itirazda bulunan dosyaların incelemesinde; bu dosya alacaklarının hacizlerinin ilk sırada olmadığı gibi İİK'nın 100. maddesinin 1 ilâ 4 maddelerinde sayılan haklara haiz olmadıkları, alınan bilirkişi raporuna göre davaya konu icra dosyasında hazırlanan sıra cetvelinin usul ve yasaya uygun olduğu gerekçesiyle asıl ve birleşen davaların reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde asıl davada davacı vekili, birleşen Konya 1. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/195 Esas sayılı dosyasında davacı vekili ve birleşen Konya 2. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/180 Esas sayılı dosyasında davacı borçlu vekili istinaf başvurusunda bulunulmuştur.

B. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin 18.10.2022 tarihli ve 2022/1484 Esas, 2022/1663 Karar sayılı kararı ile;

1. Somut olayda davacılardan ... Müh. Dış Tic. İnş. Ltd. Şti'nin, borçlu olduğu için sıra cetveline itiraz hakkının bulunmadığı, bu durumda mahkemece, borçlunun sıra cetveline şikâyette bulunmasında aktif husumet ehliyetinin olmadığı gerekçesiyle şikâyetin reddi gerekirken yazılı gerekçe ile reddine karar verilmesinin yerinde görülmediği,

2. Borçlunun üçüncü kişilerdeki mevcut ve ileride doğması muhtemel alacaklarının haczi İİK'nın 106/2. maddesi gereğince taşınır hükmünde olup, aynı Kanun'un 78. maddesi uyarınca yazılacak haciz müzekkeresiyle haczinin mümkün olduğu, borçlunun ileride doğacak KDV iadesi bedellerine haciz konulması mümkün olduğundan, temlik alacaklısı olduğunu iddia eden davacıların haczin geçersiz olduğuna yönelik şikâyetlerinin yerinde olmadığı, şikâyet olunan ...'nun alacaklısı olduğu icra dosyalarında borçlu aleyhine kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip başlatıldığı, takiplerin yasal süresinde kesinleştiği, anılan icra dosyalarından10.07.2019 tarihinde Konya İhtisas Vergi Dairesine borçlu şirketin ilgili kurumdan alacağı, doğmuş ve doğacak tüm istihkak bedellerine, tüm hakediş bedellerine, tüm KDV iadesi bedellerine İİK'nın 78. maddesi kapsamında haciz müzekkeresi gönderilerek 10.07.2019 tarihinde haczin işlendiği, şikâyetçi ... Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş'nin, Konya 4. Noterliğinin 26.11.2019 tarihli temliknamesi ile borçlunun 2019-2020 yıllarına ait KDV dönemlerinden doğan ve doğacak olan KDV iadesi alacağı ile ilgili 250.000,00 TL alacağını borçludan temlik aldığı, şikâyetçi ...'ın ise Konya 9. Noterliğinin 20.01.2020 tarihli temliknamesi ile borçlunun 2019-2020 yıllarına ait KDV ödemelerinden doğan ve doğacak olan KDV iadesi alacağı ile ilgili 300.000,00 TL alacağını borçludan temlik aldığı, alacağın temliki bir tasarruf işlemi olup, temlikle temlik edenin para üzerindeki tasarruf yetkisinin sona ereceği, ihtiyati veya kesin haciz ise tasarruf yetkisini kısıtlayan bir cebri icra müessesesi olup haczedilmiş paranın temlikinin, haciz alacaklısına karşı ileri sürülemeyeceği, bu durumda, şikâyet olunan ...'nun haczi 10.07.2019 tarihinde kesinleşmiş olup, şikâyet olunan ...'nun alacaklı olduğu takip dosyalarında haciz tarihlerinin, istinafa başvuran şikâyetçilerin alacağı temlik aldığı tarihlerden önce olduğu, haczedilmiş paranın temlikinin haciz alacaklısına ileri sürülemeyeceği gerekçesiyle şikâyetin reddine karar verilmesi gerektiği, birleşen Konya 2. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/180 Esas sayılı dosyasında davacı borçlunun sıra cetveline şikâyette bulunmasında aktif husumet ehliyetinin bulunmadığı gerekçesiyle şikâyetin reddi gerekirken yazılı gerekçe ile reddine karar verilmesi yerinde olmadığı gerekçesiyle tarafların istinaf başvurusu kabul edilmemekle birlikte, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 353/1-b-2. maddesi gereğince kararın düzeltilerek esası hakkında yeniden hüküm kurulmak suretiyle, birleşen Konya 2. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/180 Esas sayılı davanın aktif husumet yokluğundan usulden reddine, asıl ve diğer birleşen davaların esastan reddine karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

A. Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde asıl davada davacı vekili, birleşen Konya 1. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/195 Esas sayılı dosyasında davacı vekili ve birleşen Konya 2. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/180 Esas sayılı dosyasında davacı borçlu vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

2. Yargıtay 6. Hukuk Dairesinin 30.10.2023 tarihli ve 2022/5400 Esas, 2023/3564 Karar sayılı kararı ile, "...1.Temyiz olunan nihai kararların bozulması 1086 sayılı Kanun'un 437 inci maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı hâlinde mümkündür. Birleşen Konya 2. İcra Hukuk Mahkemesi 2020/190 E. sayılı dosyası yönünden borçlunun şikayet etmede hukuki yararı olmadığı dikkate alındığında bu dava yönünden usulden reddine karar verilmesinde bir isabetsizlik

bulunmadığından şikayetçi ... Müh. Dış. Tic. İnş. Ltd. Şti. vekilinin temyiz itirazlarının reddi gerekmiştir.

2.Borçlunun üçüncü kişi ile arasındaki bir hukuki ilişkiye dayanan henüz doğmamış olmakla beraber doğması muhtemel alacakları için İİK.'nın 89. maddesine göre haciz ihbarnamesi gönderilebilir. Üçüncü kişilerde hak ve alacakların ne şekilde haczedilebileceği İcra ve İflâs Kanunu'nun (İİK) 89. maddesinde gösterilmiştir. Bu yola tevessül etmeden, sadece haciz tezkeresi ile konulan haciz aynı Yasa'nın 88. maddesi kapsamında menkul haczi olarak nitelendirilebilir ve ancak mevcut bir hak ve alacak üzerine konulabilir; bir diğer ifade ile üçüncü kişi nezdinde doğacak (beklenen) alacakların tezkere yazılması suretiyle haczi mümkün değildir. Öte yandan bu yöntemde üçüncü kişinin itirazına ilişkin bir düzenleme de bulunmamaktadır. Haciz ihbarnameleri ile borçlunun borçlusu konumundaki üçüncü kişinin elinde o anda bulunan mal, alacak ve diğer hakların haczedilmesi mümkün olduğu gibi, borcun tamamen ödenmesine kadar geçecek sürede üçüncü kişi nezdinde oluşacak alacakların da haczine olanak tanınmıştır.

Somut olayda borçlunun üçüncü kişideki doğması muhtemel alacağı olan KDV iadesi alacağına, şikayet olunan ve bedelin tamamının sıra cetvelinde isabet ettiği anlaşılan ...'nun alacaklı olduğu dosyalarda İİK'nın 89. maddesine göre haciz müzekkeresi gönderilmediği, "ilgili kurumda doğmuş, doğacak tüm istihkak bedellerine, alacağı tüm KDV iadesi bedellerine" ibaresinin yazılmasının yeterli olmadığı, bu durumda şikayet olunan tarafından haciz konulduğundan söz edilemeyeceği gerekçesi ile davanın kabulü ile sıra cetvelinin iptaline karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile reddine karar verilmesi doğru görülmemiş, hükmün bu nedenle bozulması gerekmiştir...." gerekçesiyle karar bozulmuştur.

B. Bölge Adliye Mahkemesince Verilen Direnme Kararı

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile, İİK'da borçlunun üçüncü kişi nezdinde doğacak-doğması muhtemel alacaklarının haczinin sadece haciz ihbarnamesi gönderilmek suretiyle yapılacağına dair emredici bir hüküm bulunmadığı, üçüncü kişi nezdinde doğması muhtemel veya doğmuş alacak için icra müdürlüğünce haczine karar verilip, haczin üçüncü kişiye haciz müzekkeresi veya haciz ihbarnamesi ile gönderilmiş olmasının haczin varlık kazanması ve sıhhatini etkilemeyeceği, bu durumun yalnızca üçüncü kişinin haciz bildirimine karşı beyanlarının hukuki sonuçlarını değiştireceği, haciz, haciz müzekkeresi ile bildirilmiş ise üçüncü kişinin alacağın varlığına ve miktarına itiraz etse de etmese de borçtan sorumluluğunun doğmayacağı, kendisinin doğacak bir alacak üzerinde hakkı olduğu iddiasında ise bu iddiasının istihkak iddiası olarak nitelendirilip istihkak prosedürüne göre çözümleneceği, İİK'nın 89/1 maddesine göre haciz üçüncü kişiye haciz ihbarnamesi ile bildirilmiş ise bu bildirim muhafaza tedbirini de kapsadığından, üçüncü kişinin kendi nezdinde borçlunun alacağının var olup olmadığı yönünde itiraz etmesinin kendisi için önemli olduğu, üçüncü kişi İİK'nın 89/1-2-3. maddeleri uyarınca süresi içerisinde itiraz etmezse, üçüncü kişinin haciz ihbarnamesi ile belirlenmiş borcun zimmetinde kesinleşeceği ve borçtan sorumlu hâle geleceği, icra müdürlüğünce verilen haciz kararının her iki bildirim şekli arasında haczin varlığı yönünden fark olmadığı sonucuna varıldığı gibi alacağın doğmuş veya doğması muhtemel bir alacak olması arasında da fark bulunmadığı, doğacak alacaklar yönünden haciz talebinin kabulü için borçlu ile üçüncü kişi arasındaki alacağa

dayanak oluşturacak hukuki sebebin mevcut olması, bu ilişkiden doğacak alacağın ve borçlusunun belirli olmasının yeterli olduğu gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

VI. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Direnme kararına karşı süresi içinde asıl davada davacı vekili ile birleşen Konya 1. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/195 Esas sayılı dosyasında davacı vekili tarafından temyiz isteminde bulunulmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

1. Asıl davada davacı vekili; doğmamış alacak üzerine haciz konulmasının mümkün olmadığını, haciz müzekkeresine karşı vergi dairesinin 11.09.2019 tarihli cevabında açıkça doğacak hak ve alacakların üzerine haciz tatbikinin mümkün olmadığı belirtilerek haciz talebinin reddedildiğini, davalı tarafından bu red cevabına karşı dava açılmadığını, davalının bu nedenle 12.02.2020 tarihinde yeniden haciz talep ettiğini, bu talebin de müvekkilinin temlikinden sonraki tarihli olduğunu belirterek direnme kararının bozulmasını talep etmiştir.

2. Birleşen Konya 1. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/195 Esas sayılı dosyasında davacı vekili; her ne kadar Bölge Adliye Mahkemesince haciz müzekkeresi ile haciz ihbarnamesinin doğması muhtemel alacaklar üzerine tesis edilecek haciz yönünden bir farklılık yaratmayacağı belirtilmiş ise de Yargıtay içtihatlarına göre haciz müzekkeresi ile doğması muhtemel alacaklar üzerine haciz şerhi tesis edilmesinin mümkün olmadığını, Bölge Adliye Mahkemesince menkul haczi yönünden altı aylık hak düşürücü süre açısından değerlendirme yapılmamasının da hatalı olduğunu, haczedilen mal taşınır ise haciz tarihinden itibaren altı ay içinde satışın talep edilmemesi durumunda haciz işleminin hükümsüz hâle geleceğini belirterek direnme kararının bozulmasını talep etmiştir.

C. Uyuşmazlık

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; somut olayda borçlunun üçüncü kişideki doğması muhtemel KDV iadesi alacağına, şikâyet olunan ...'nun alacaklı olduğu icra dosyalarında İİK'nın 78. maddesine göre gönderilen haciz müzekkeresinin yeterli olup olmadığı, İİK'nın 89. maddesine göre haciz ihbarnamesi gönderilmesinin gerekip gerekmediği, buradan varılacak sonuca göre sıra cetvelinin iptaline karar verilmesinin gerekip gerekmediği noktasında toplanmaktadır.

D. Gerekçe

1. İlgili Hukuk

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 78, 85... . maddeleri

2. Değerlendirme

1. Borçlunun kendi yedinde veya üçüncü şahısta olan taşınır mallarıyla taşınmazlarından, alacak ve haklarından, alacaklının bütün alacaklarına yetecek miktarının haczolunacağı İİK'nın 85. maddesinde, haczolunan paraların, banknotların, hamiline ait senetlerin, poliçeler ve sair cirosu kabil senetlerle altın ve gümüş ve diğer kıymetli şeylerin icra müdürlüğünce muhafaza edileceği ise İİK'nın 88. maddesinde belirtilmiştir. Bu maddeye göre, taşınır bir malın haczedilebilmesi için, o malın somut olarak üçüncü kişinin elinde bulunması gereklidir.

2. İcra ve İflas Kanunu'nun 89. maddesinde ise üçüncü şahsa çıkarılan haciz ihbarnamelerinde izlenecek usul gösterilmiştir.

3. Belirtilmelidir ki İİK'nın 89/1. maddesinde düzenlenen birinci haciz ihbarnamesi ile borçlunun hamiline ait olmayan veya cirosu kabil bir senede müstenit bulunmayan alacak veya sair bir talep hakkının veya üçüncü şahıs elindeki menkul bir malın haczi hâlinde, keyfiyetin üçüncü şahsa duyurulması amaçlanmıştır.

4. Bu haciz ihbarnamesine üçüncü şahsın, borcu olmadığını veya malın yedinde bulunmadığını veya haciz ihbarnamesinin tebliğinden önce borcun ödendiği veya malın istihlak edildiğini veya kusuru olmaksızın telef olduğunu veya malın borçluya ait olmadığını veya malın kendisine rehnedilmiş olduğunu veya alacağın borçluya veya emrettiği yere verilmiş olduğunu iddia ederek haciz ihbarnamesinin kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde yazılı veya sözlü olarak itiraz etme hakkı vardır.

5. Üçüncü kişi, birinci haciz ihbarnamesinin kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde itiraz etmezse, birinci haciz ihbarnamesi ile istenen borç üçüncü kişinin zimmetinde sayılır. Yani üçüncü kişi, kendisinden birinci haciz ihbarnamesi ile istenen alacak miktarını takip borçlusuna borçlu olduğunu kabul etmiş sayılır (İİK md.89/III c.1).

6. Yedi gün içinde birinci haciz ihbarnamesine itiraz etmemiş olan üçüncü kişinin takip borçlusuna borçlu olduğunu kabul etmiş sayılmasına ilişkin bu karine, kesin bir karine değildir. Zira üçüncü kişi, ikinci haciz ihbarnamesini aldıktan sonra da itirazda bulunabilir (İİK md. 89/III c.2).

7. İcra Müdürlüğü, birinci haciz ihbarnamesine yedi gün içinde itiraz etmemiş olan üçüncü kişiye, ikinci haciz ihbarnamesi gönderir (İİK md. 89/III c.2). İkinci haciz ihbarnamesi ile üçüncü kişiye, birinci haciz ihbarnamesine yedi gün içinde itiraz etmediği için borcun zimmetinde sayıldığı, ikinci haciz ihbarnamesinin kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde İİK'nın 89/II. maddesinde belirtilen sebeplerle ikinci haciz ihbarnamesine itiraz edebileceği bildirilir ve itirazda bulunmadığı takdirde zimmetinde sayılan borcu icra dairesine ödemesi istenir (İİK md. 89/III c.2).

8. Üçüncü kişi, ikinci haciz ihbarnamesinin kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde bu ihbarnameye itiraz edebilir (İİK md. 89/III c.2). Bu itirazın yapılması da, birinci haciz ihbarnamesine itirazdaki gibidir. Üçüncü kişi, tebliğinden itibaren yedi gün içinde ikinci haciz ihbarnamesine de itiraz etmez ise borcun zimmetinde sayılması kesinleşir (Baki Kuru, İcra İflas Hukuku El Kitabı, Ankara 2013, s. 471 vd.).

9. İkinci haciz ihbarnamesine süresi içinde itiraz etmeyen ve zimmetinde sayılan borcu icra müdürlüğüne ödemeyen veya yedinde sayılan malı icra müdürlüğüne teslim etmeyen üçüncü

kişiye on beş gün içerisinde parayı icra müdürlüğüne ödemesi veya yedinde sayılan malı teslim etmesi ya da bu süre içinde menfi tespit davası açması, aksi takdirde zimmetinde sayılan borcu ödemeye veya yedinde sayılan malı teslime zorlanacağı bildirilir. Bu bildirimi alan üçüncü kişi, icra takibinin yapıldığı veya yerleşim yerinin bulunduğu yer mahkemesinde süresi içinde menfi tespit davası açtığına dair belgeyi bildirimin yapıldığı tarihten itibaren yirmi gün içinde ilgili icra müdürlüğüne teslim ettiği takdirde, hakkında yürütülen cebri icra işlemleri menfi tespit davası sonunda verilen kararın kesinleşmesine kadar durur.

10. Az yukarıda açıklandığı üzere, borçlunun üçüncü kişilerdeki mal, alacak ve diğer haklarının haczi için kanun koyucu İİK'nın 89. maddesi hükmünü kabul etmiş; bu düzenleme ile üçüncü kişiye haciz ihbarnamesi tebliğ edilmek suretiyle söz konusu mal, alacak ve hakların haczine imkân tanınmış, üçüncü kişiye de tebliğ edilen haciz ihbarnamelerine itiraz yolu açık tutulmuştur.

11. Bu noktada uyuşmazlıkla ilgili olarak şikâyet konusu müstakbel (beklenen) alacak kavramının da açıklanması gerekmektedir.

12. Takip borçlusu ile onun borçlusu olan üçüncü kişi arasında mevcut olan bir hukuki ilişkiye dayanan, henüz doğmamış olmakla beraber, ileride doğması muhtemel bulunan alacaklara müstakbel alacaklar denir. Müstakbel (beklenen) bir alacaktan bahsedebilmek için, bir hukuki ilişkinin mevcut olması, bu hukuki ilişkiden doğacak alacağın cinsinin ve borçlusunun belli olması yeterlidir. Buna karşılık takip borçlusu ile üçüncü kişi arasında (birinci haciz ihbarnamesinin tebliğ edildiği anda) mevcut olan bir hukuki ilişkiye dayanmayan, sırf ümit ve ihtimale dayalı alacakları müstakbel alacak olarak nitelemek mümkün değildir (Kuru, s. 491,492).

13. Müstakbel (beklenen ya da doğacak) alacaklar için haciz ihbarnamesi gönderilebilmesi için üçüncü kişi ile borçlu arasında süregelen bir hukuki ilişkinin varlığı ve bu ilişki nedeniyle borçluya ödenecek ve devamlılık gösteren bir alacağın bulunması gereklidir. İcra müdürü bu nitelikte bir müstakbel alacağın bulunduğu hâllerde üçüncü kişiye İİK'nın 89. maddesine göre haciz ihbarnamesi gönderilmesi yönündeki talebi kabul eder.

14. Haciz ihbarnamesi ile borçlunun borçlusu konumundaki üçüncü kişinin elinde o anda bulunan mal, alacak ve diğer hakların haczedilmesi mümkün olduğu gibi, borcun tamamen ödenmesine kadar geçecek sürede üçüncü kişi nezdinde oluşacak alacakların da haczine olanak tanınmıştır, ancak üçüncü kişilerdeki hak ve alacakların haczedilmesine ilişkin İİK'nın 89. maddesinde düzenlenen yola başvurulmadan İİK'nın 78. maddesi kapsamına haciz müzekkeresiyle konulan haciz aynı Kanun'un 88. maddesi kapsamında menkul haczi olarak nitelendirilebilir ve ancak mevcut bir hak ve alacak üzerine konulabilir. Haciz müzekkeresinin tebliğinden sonraki bir tarihte alacağın üçüncü kişide bulunmasının önemi bulunmamaktadır. Bu nedenle üçüncü kişi nezdindeki müstakbel (beklenen ya da doğacak) alacakların İİK'nın 78. maddesi kapsamında haciz müzekkeresi yazılması suretiyle haczi mümkün değildir.

15. Tüm bu açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; borçlunun üçüncü kişideki doğması muhtemel alacağı olan KDV iadesi alacağına, şikâyet olunan ve bedelin tamamının sıra cetvelinde isabet ettiği anlaşılan ...'nun alacaklı olduğu icra dosyalarında İİK'nın 89. maddesine göre haciz müzekkeresi gönderilmediği, "...doğmuş, doğacak tüm istihkak bedellerine, tüm hak

ediş bedellerine, alacağı tüm KDV iadesi bedellerine...” ibaresinin yazılmasının yeterli olmadığı, gönderilen yazının İİK'nın 78. maddesi kapsamında haciz müzekkeresi olduğu, söz konusu haciz müzekkeresi de İİK'nın 88. maddesi uyarınca menkul haczi olarak nitelendirildiğinde ancak mevcut bir alacak geçerli olacağı, üçüncü kişi nezdinde doğacak müstakbel alacak için sonuç doğurmayacağı, borçlunun KDV iadesi alacağının, şikâyet olunanın alacaklı olduğu icra dosyalarından İİK'nın 78. maddesine göre yazılan haciz müzekkeresinden sonra doğduğu, bu durumda şikâyet olunan tarafından İİK'nın 89. maddesi uyarınca usulüne uygun haciz konulduğundan söz edilemeyeceğinden sıra cetvelinin iptaline karar verilmesi gerekirken talebin reddedilmesi yerinde değildir.

16. Hâl böyle olunca Bölge Adliye Mahkemesince önceki kararda direnilmesi doğru olmadığından, hükmün Özel Daire bozma kararında belirtilen nedenlerle bozulması gerekmiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Asıl davada davacı vekili ve birleşen Konya 1. İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/195 Esas sayılı dosyasında davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının Özel Daire bozma kararında gösterilen nedenlerden dolayı HMK'nın 371. maddesi gereğince BOZULMASINA,

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatıranlara geri verilmesine,

Dosyanın HMK'nın 373. maddesinin 2. fıkrası uyarınca Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

01.10.2025 tarihinde oy birliğiyle kesin olarak karar verildi.